

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز چهارشنبه ۱۶ مهرماه ۱۳۲۰

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - انتخاب اعضاء کمیسیونها
- ۳ - سؤال آقای ترائی و اوج به زندانیان
- ۴ - تقدیم دولتره لایحه از طرف آقای وزیر دادگستری بوجواب آقای ترائی
- ۵ - تقدیم یک فقره لایحه از طرف آقای وزیر دارایی
- ۶ - تصویب یک فوریت لایحه علو محکومین سیاسی و عدلی
- ۷ - اعلام اسامی اعضاء منتخب جهت کمیسیونها
- ۸ - موقوف و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس چهار ساعت بعد از ظهر برباست آقای اسفندیاری تشکیل گردید

صورت مجلس روز دو شنبه ۱۴ مهرماه را آقای طوسی (منشی) قرائت نمودند.***

(۱ - تصویب صورت مجلس)

رئیس - در صورت مجلس نظاری نیست (خبر) صورت مجلس

تصویب شد.

(۲ - انتخاب اعضاء کمیسیونهای یازده گانه)

رئیس - برای انتخاب کمیسیونها پنج نفر بقرعه معین خواهند شد که بانفاق آقای سمیعی آراء را استخراج نمایند

(اقتراع بعمل آمده آقایان مؤید ثابتی و لیتوانی مشار - قرخ مؤید احمدی برای استخراج آراء انتخاب شدند)

رئیس - کمیسیون دادگستری عده حاضر ۹۷
عده اعضاء ۱۸ نفر

(اخذ آراء بعمل آمد)

(اخذ آراء بعمل آمد)

رئیس - کمیسیون فرهنگ عده حاضر

۹۷
عده اعضاء ۱۸ نفر

(اخذ آراء بعمل آمد)

رئیس - کمیسیون پیشه و هنر عده حاضر

۹۷
عده اعضاء ۱۸ نفر

(اخذ رأی بعمل آمد)

بعین مذاکرات مشروح بکصد و بیست سومین جلسه از دوره دوازدهم قانون گذاری (مشق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

غائبین با اجازه - آقایان صافق وزیری - دهستانی - دولشامی - جلالی - دکتر ادهم - خواجه نوری - جهری - شجاع - قلمی کورن - آصف

غائبین بی اجازه - آقایان امامی - امیر ابراهیمی - کامل ماکو - سفل

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان طباطبائی - دکتر جوفن - مستقر - موقر

- ولیس - کمیسیون بازرگانی عده حاضر
عده اعضاء ۱۸ نفر
(اخذ رأی بعمل آمد)
- ولیس - کمیسیون کشاورزی عده حاضر
عده اعضاء ۱۲ نفر
(اخذ رأی بعمل آمد)
- ولیس - آقایان مؤیدنایب و لیقوانی و مشاور فرخ و مؤید احدی شروع به استخراج آراء بفرمایش تابانی کمیسیونها برسد. آقای نیل سبلی هم از طرف هیئت رئیسه حضور خواهند داشت.
- کمیسیون امور خورج عده حاضر
عده اعضاء ۱۲ نفر
(اخذ رأی بعمل آمد)
- کمیسیون راه عده حاضر ۸۸ عده اعضاء ۱۲ نفر
(اخذ رأی بعمل آمد)
- کمیسیون نظام عده حاضر ۸۸ عده اعضاء ۶ نفر
(اخذ رأی بعمل آمد)
- کمیسیون پست و تلگراف عده حاضر ۹۰ عده اعضاء ۶ نفر
(اخذ آراء بعمل آمد)
- ۳- سؤال آقای رئالی راجع به زندانیان**
ولیس - آقای رئالی.
- رئالی - مدتی است بنده سؤالی کرده ام و نوشته شده است: وزارت دادگستری راجع برقرمان همایی و کیفیت اجرایش دستور میکنند که برای عده خواهند داد در طرز تهیه آن لایحه قانونی که این روزها بمجلس خواهند آورد تأثیر خواهد داشت این است که میل دانشمندان قبل از تقدیم آن لایحه بر عرض و امرش کرده باشند برای اینکه مرتب باشد بداند داشت کرده ام و میخوانم.
- مردود فرمات - عفو عمومی در بدو سلطنت اعلیحضرت همایون پادشاه جوان موجب مسرت عموم رجاکی از علوالت بود و یک نفسی و خیرخواهی معظله میباشد.

کنند که آنکه چهارده مابودن اطلاع و مداخله عدلیه آنطور که گفته شد رفتار نمایند. تازه هنگامی هم که تسلیم عدلیه کردند حکم مجازات آنها را هم تهیه نموده بمحکمات تحویل نمودند و محاکمه سفارشی در یکی دو جلسه صورت گرفت و فوراً پنجاه و نه فقره حکم محکومیت که همه غیره و چه بدون ذکر دلیل بود در یک جلسه در باره آنها صادر شد بدو مرتبه مطابق قانون اساسی و عقل باید در هر حکم عهده دلال محکومیت نیز ذکر شود. حال بعینین این پنجاه و چند نفر چگونه اشخاص بودند: اکثر آفرانزغ تحصیلهای بهترین مدارس عالی اروپا و قبضه آفرانزغ التحصیلهای مدارس عالی ایران و بلاد متجاور بودند که کنه و انانی بعضی از آنها ناراضی بودن از اوضاع بود در بین آنها شخصیت های بزرگی موجود بود که سرمایه و اقتدار کشور محسوب میشوند از قبیل دکتر مرضی یزدی و دکتر محمد بهرامی این دو نفر نه تنها موفق بشدند طب در اروپا شده اند بلکه با نوزده سال تحصیل و زحمت انسانی در اروپا بمقام استادی در طب و جراحی رسیده و در خراج از ایران هم کاملاً شهرت دارند - دکتر یزدی به پنج سال حبس محکوم شده چهار سال و نیم آرا در زندان بسر برده و فقط بواسطه استفاده از یک ربع تخفیف چند روز است آزاد شده ولی دکتر بهرامی که بیاد ده سال محکوم بود هنوز در زندان است از آقای وزیر دادگستری قبلاً تقاضا میکردم که این ماورین عذاب و شکنجه در تسلیم قانون و کبیر کنند ولی میخوانم نمیشد کم لااقل امر فرمایشی آلات و ادوات شکنجه و عذاب را آنچه باقی مانده از فرمایش سیخ و سرنگ و زنجیر و طنزهای لاستیکی و کبتهای آب یخ و تشنگ یخ و غیره را جمع آوری و بیاد کار آن عصر مشتمع (بقول بایلی های پرورش افکار) ضبط کنند بنده تصور میکنم دستور مندرج در آخر فرمان ملوکانه دایر بعبق عمومی ناظر بحال همین قبیل محکومین بوده است که امر میکند (باید دولت او را بیسی فوراً تهیه کند که موجب استخلاص سایر محکومین شود) چون محکومین نامبرده منتهی بجرم هندی سیاسی بوده اند ولی بطرز منتهین

سیاسی عاصکه شده و حالا هم از عفو مجرمین سیاسی برخوردار نیستند.

از آقای وزیر دادگستری سؤال میکنم با آن دستور مؤ که مقام سلطنت عظمی وتوجه باین سوابق و بی عدالتیها در فرجه حال این قبیل محکومین و زندانیان بیچاره یعنی استخلاص و اعاده حیثیت آنها چه اقدامی فرموده اند؟

۴- تقدیم دو فقره لایحه و جواب آقای رئالی از طرف آقای وزیر دادگستری

وزیر دادگستری - بنده اجازه میخوانم از آقایان نمایندگان عده که بترتیب عرض عرض خود را بکنم و اگر این ترتیب بستم این میشود که ضمن عرض جواب نامبرده بنمشور آقایان یک قدری وقت گرفته میشود خواهش میکنم بر بنده ببخشید. آقایان نمایندگان محترم اطلاع دارند که در ۲۵ اردیبهشت ۱۳۰۳ قانونی از مجلس گذشت مربوط بریاست عالی کل قرا و نظر باینکه آن قانون فعلاً اصلاح نمیشد اما قانون اساسی است این است که لایحه ای تقدیم میکنم بر الباقی آن قانون (صحیح است) موضوع دیگر مسئله ای بود که حالا آقای رئالی نمایندند محترم ذکر داده و بنده هم سابقاً در جلسات قبل مکرر عرض کرده ام که وزارت دادگستری بیگانه نشسته است و حتی وقتی آن دستخط و فرمان صادر شد برای آنکه آبی غفلت نشده باشد در این کار شبانه اقدام شد از آنوقت تباهل هم برای اینکه این منظور انجام بدادول آن فرمان اجرا نشود ای قوت نشده است برای استحضار خاطر آقایان آمادی را که تا پررروز بوده است باستانچه خاطر آقایان میسرمان: اینکه کمیونم پررروز چون این لایحه و این آمار را بنده میخوانم پررروز بمجلس اطلاع آقایان نمایندگان محترم برسام پررروز جلسه طوری تشکیل شد که بنده نتوانستم شرف حضور پیدا کنم باین جهت حال آنکه در میشوم بطوریکه آقایان توجه دارند در آن قانون بموجب ماده ۵۴ و ۵۵ قرار شده بود که نسبت بر زندانیان و محکومین اقدام شود در نتیجه اقدامی که از همان روز تا پررروز بعمل آمده است کلیه اشخاص که مشمول آن دستخط واقع شده اند ۵۹۱ نفر هستند که از آنها ۴۳۸ نفر تا بحال آزاد شده اند ۲۴۷ نفر بکلیت

تخفیف گرفته اند و ۱۹۱ نفر یکدوره تخفیف گرفته اند و ۱۶۳ نفر هم هستند که ناچار آزاد شده اند بنابراین ملاحظه میفرمایید که قسمت اعظم از این اشخاص که با بحال در زندان بوده اند و محکوم بوده اند منبطل شده اند (رأی - آزادی تنها معهود نیست اعاده حیثیت آنها مورد نظر است) اجازه میفرمایید همه مطلب مریس چون در قریب اجراء این دستخط بر خوردم باینکالی این را هم باید عرض کنم که این کار ممکن نبود پسری بیش از این انجام شود چنانکه خیلی کارهای دیگر هم همین وقت را دارد برای اینکه این کارها کر و وقت است و میباید سرسری انجام داد باید با دقت رسیدگی نمود آنچه مریس بوده کوشش شده و اینها دسته دسته آزاد شده و میشوند ما در این ضمن برخوردیم بشکلات و عطورانی و دیدیم بدون اینکه يك لایحه تقدیم مجلس شورای ملی بشود ممکن نیست که این عطورات و شکلات رفع شود. این است که لایحه بنده تقدیم میکنم که شامل سه ماده است و تمام مطالبی را که آقایان در نظر داشتند در حیت مستخلص اینها و از حیت اینکه اشخاص که تحت تعقیب در آمده اند و هنوز بهسببکه رقیه و در دادگاه رسیدگی نشده و همچنین کسانی که آزاد نمیشدند ولی آثار کثیری محکومیت آنها مطابق قانونیانی ماده از قبیل محرومیت از حقوق اجتماعی و غیره که تمام اینها در این لایحه که تقدیم مجلس شورای ملی میکنم پیشینیشده است و بالخصوص در خصوص مجلس شورای ملی و قیود اجراء گذاشته خواهد شد پس دولت بخواهد چه کوهانی نمی کند و بیش از آنچه عادتاً مقدور است کوشش شده و میشود در اینکه این نگرانی که آقای اورنگ تذکر داده که در خلق حسد رفع شود و ما نباید این نگرانی را با یا منتاب زدگی زیاد کنیم باید سیر و حوصله در همه ما باشد تا کارها تماماً بصحت انجام گیرد و این هم از مسائلی است که برای جامعه لازم است همه این کارها خودش انجام شده و میشود منتها با دقت و رسیدگی که طبیعت کار اقتضا آراء دارد بنا بر این چنانکه با محاکمات و شکلات رفع شود. مریس مانند در دستکام دولت

دولت در هر حال کمال اهتمام است در انجام اصلاحات مطابق برنامه دولت و حتماً هم می خواهد با مجلس روابط همکاری و مسیماه داشته باشیم از تقدیم و تذکر و انتقاد هم بدانام نمی آید سهل است خوش مان هم می آید ملاحظه و اما که انتقاد در سابق کم بود و اسباب بی مزی می بود حد اعتدالتی لازم است ولی شور زیادی همبمزاج جامعه کشور و بنده بنده ساز کار لیست.

آقای نماینده محترم چند روز قبل بیانی راجع همکاری و وحدت فکری نمودند برای آن دو شق توجه کردند خلاصه اینکه با مجلس دولت ملحق دولت باشند و یا برعکس دولت انتظار دارد که تذکرات از طرف مجلس دولت بدولت داده شود و ازین تذکرات بطوریکه مکرر هم عرض شده است ما اقتضای این کتب چون نظری جز اصلاح امور جامعه نداریم و این موضوع بنظر بنده یک شق سوم هم دارد که خوب بود بآن طوره موضوع توجه شود یعنی دولت و مجلس هر کدام سعی کنیم که وظیفه خودمان را خوب انجام بدهیم چون کار آقایان نمایندگان کاملاً مربوط بکار دولت است و کار دولت هم مبتنی بر کار آقایان نمایندگان والیته هر قدر این کار باصحت انجام بگیرد نتیجه آنست برای جامعه مفید تر و بهتر است هم برای مجلس هم برای دولت والیته ما هم منتقد باین حستیه و شکی هم نداریم که مجلس شورای ملی هم همین نظر را دارند و با همین نظر و عقیده هم همه کار میکنیم خلاصه اگر هر کدام وظیفه خود مان را خوب انجام بدهیم و بهانه جوئی از هم نکنیم کارها خوب خواهد شد و آنوقت البته متونابین نتیجه خوب بگیریم دولت هم البته مراقبت دارد هر کاری در موقع خودش مطابق مقررات و قانون انجام شود:

مثلاً در موضوع انتقال و استرداد املاک که پیشین از آقایان و از جمله باز آقای اورنگ شرح میسوطی با تقدیم که در خطابه دارنده بیان فرمودند و جمعی را متاثر کردند بنده در جلسه قبل عرض کردم باز هم عرض می کنم بعقیده بنده جای نگرانی دیگر از اینها هیچکس نیست

و آقای اورنگ هم بهمان کسانی که در این قسمت اظهار میکنند صاف و روشن بگویند که ایضا جای هیچ نگرانی نیست چرا برای اینکه مبرک دولت را که بموجب این امر شد و مربوط باانتقال این املاک بود آوردیم و در اینجا در مجلس باسختنای مردم رسدیم فقط و عمل دولت را هم در این که این کار قطعاً انجام خواهد شد با احتیاط از آقایان نمایندگان رسدیم و آن اشخاص هم که به عنوان وفی حق هستند در این املاک آن ها هم خوب متوجه شده اند و میدانند که این عمل خواهد شد شروع هم شده است و دو کمسیون مرتباً مشغول انجام در این کار هستند اگر پیشی از آقایان که اظهار نگرانی میکنند اطلاع ندارند بنده ممکن است راهنمایی کنم که برین در اینجا ببینند و مطمئن شوند و بازم صریحاً عرض میکنم نگرانی نیست و اصلاحی هیچ نگرانی باقی نماند است (صحیح است) منتهی عرض کردم که در این کار باسستی چنانچه کرد البته چنانکه تذکر داده شد شاید قنونی برای این کار لازم باشد ولی ممکن هم هست که بدون قانون جدید و با قوانین موجود هم شاید این کار انجام بگیرد در هر صورت برای اینکه این قضایا و دعوی که شاید باین قسمتی را از آقایان اطلاع ندادند و بنده هم از ماضی اطلاع ندارم و روزی مرتبه صحبتی را که می بینم هم می بینم بسیار زیاد است و چون تنوع هم دارد باید بگذریم رسیدگی نمی شود اگر با قوانین فعلی میشود رفیق اشکل را کرد که هر قدر ممکن است هر چه زودتر مایلین کار را رتو کنیم کرد ولی اگر دیدیم که با بدیلانی که تقدیم مجلس میکنیم این کار را هم خواهیم کرد و با نظر آقایان این مشکل جتنی خواهد بود ولی نمیدانم و امید دارم که در این کار شتابزدگی نکنند آقایان زیرا در این امر هم متروقات خواهد شد چرا صریح نباید عرض کنم برای اینکه متأسفانه از همین عمل هم بالاینکه منظور آقایان نمایندگان محترم و دولت این است که احکاماتی چند بود حق بیاجاب حقیقت رسد همی باشد خواهد بود و مواظبتند که (صحیح است) اگر کسی از اینها بدختر دارم که همین را بدخواهند و سببه فرار بدهند که چنانچه عرض

انحصاری را که مایه خواهم احیان حاشان را بکنیم یا مال بکنند (صحیح است) پس این نشانید کمی هم بیع آنها تمام میشود (صحیح است) لا بکر بگذارید که بدقت رسیدگی کنیم و حق را با صاحب حق بدهیم بهر است و مطابق قانون به ما انجام خواهد دیگری را پس از آقایان خرمند نکر دادند راجع به ۶۸۰ میلیون ریال پولی که منتقل شده است و اینکه باید بابت خرید دولت گذاشته شود و بیانی در این زمینه نبوده که بقیه بدهیاد سازار بوده است باین در جزئیات آن داخل میشویم و تفصیل این مطلب را ممکن است آقای وزیر دارایی که حضور دارد باینستحاضر مجلس شورای ملی برسانند؛ همین قدر باید عرض کنم که در این قسمت هم کونامی ننده سهل است سرعت جریان هم داشته است اطلاعات آهم با استحضار آقایان رسیده است و بنده فکر میکنم که چرا یعنی اوقات مایه خواهم شاید هم فراموش میکنیم یا بطوری پیش میآید که فراموش میشود و توجه نمیکنیم با اطلاعاتی که داده شده است و الا گفته شد و آقایان هم اطلاع دارند که از این ۶۸۰ میلیون باقی بماند در حدود دوازده روز با بازده روز قبل که آقای وزیر دارایی شرح را خوانند داد چهارصد میلیون ریال با اختیار وزارت دارایی گذاشته شده است که از آن رفع احتیاجات ضروری و فوری امروزه را میکنند که بدون آن شاید کار مشکل بود... (دستی - آفرآ فرزند میباشند یا کارگذار کرده اند و میباشند هم که فرزند داده اند...)

البته جزئیاتش را آقای وزیر دارایی بشما اطلاع خواهند داد. مقصود این است که این پول با اختیار دولت گذاشته شده است (دستی - باید و کارگذار شود آقا) علاوه بر این هر روز آقایان می شنوند دود چراغ و روزنامه می خوانند که میلیونها ریال پول بنوسط وزارت فرهنگ، وزارت کشور و مقامات دیگر مطابق این سودی که آقای رئیس محترم مجلس فرات فرمودند تدریجاً سرحت شده و میشود و خواهد شد برای اینکه مصارف خیریه و آن مصارفی که ذکر شد

است برسد؛ بنظر بنده هر منتهی هم باید بدیده حق شناسی و بیاینگذاری در این قسمت بنگرد که بیشتر اسباب تفریق و وحدت فکر و حسن تفاهم فراهم شود.

در سایر امور هم دولت البته احتیاجات و مالیات معقول را سعی دارد انجام بدهد و همیشه در نظر دارد؛ با احتیاط هم که دولت مامور دارد مقننات را باید کاملاً رعایت کند؛ همگنی جدیدی با مجلس شورای ملی را هم دولت برای همین منظور طلب است که در نتیجه این همگنی چیزی از مصالح کشور فوت نشود مخصوصاً در باب همجو موقفی هر چند که آقایان ندانند بهر حال از این نسبت باریکی که باین موقع داده اند خوششان نیامده است و بقول آقای نخست وزیر باریکی این موقع بقدری درشت و بر جسته است که فورا تخفیف میشود و ما هم باید متوجه آن باشیم تا اینکه کاملاً بتوانیم مفاسد مشترک را انجام بدهیم.

دولت البته با پشت کار و با حسن نیت و با اعتماد کاملی که به پشنی بانی مجلس شورای ملی دارد؛ سعی دارد که وظایف خودش را مطابق برنامه که بنسوب مجلس رسیده است انجام بدهد.

خوشبختانه بنده آنچه مراقبت می کنم و در جزئیات هم می بینم افکار عامه هم متوجه این مسئله هست و کاملاً بیدار میباشد همین باریکی موقع و اهمیت موقع دال بر این است که يك تكراهی هائی باید باشد و نمیتواند منكر آن شد و البته ما باید سعی کنیم که این وضعیت غیرعادی را که پیش آمده است تحلیل بفریم و بیيك وضیعت عادی بر گردیم تا در ضمن هم این تكراهی ها يكی مرتفع شود راجع با امور اقتصادی و انحصارها هم که در آن جلسه تذکر داده شده بود این هم جزو همان امور است که در نوبت اول گذاشته شده و جزو کار فوری است که البته باز رعایت مقننات صورت خواهد گرفت

۵- تقدیم لایحه اصلاح حقوق مستخدمین کشوری و لشکری

رئیس - آقای وزیر دارایی

وزیر دارایی (آقای دکتر منیر نفیسی) - در موضوع این ۶۸۰ میلیون ریال که آقای وزیر دادگستری توضیحی

بیان کردند و توضیحات بیشتر را هم و کول کردند که بنده عرض کنم و موضوع این است؛

موقفی که بنده متصدی کار وزارت دارایی شدم وضیعت مستغرق ما چندان خوب نبود و احتیاجات خیلی زیاد بود و پول هم با اندازه احتیاجات موجود نبود؛ بنده در همان دو سه روز اول که کابینه تشکیل شده بود خدمت علیحضرت ماهوعنی شرفیاب شدم و گزارش امور مالی را در حضورشان عرض کردم و الاکنالی که برای درخواست مطالبات مردم هست توضیح داده قبل از اینکه اظهارات بنده تمام شود علیحضرت فرمودی مایلیم به بنده سرحت فرمودند که بهرصف احتیاجات روزانه فوری برسانم ولی این وجه سرحتی را حق ندانم که بعنوان يك عایدی و درآمد وزارت دارایی حساب کنیم چون يك موضوعی است که فقط درآمد هائی را خرج میکنیم که جزء بودجه آمده باشد بنسوب مجلس شورای ملی رسیده باشد ولی این بعلنی را که ایشان التفات فرمودند منظورشان این بود که بشودشان دو مرتبه مسترد شود و این وجه را التفات فرمودند بخرا انباری مصارفی که مقرر فرموده بودند و بهروریکه این مخارج پیش خواهد آمد خزانه داری از آن حسابی که برای این کار باز کرده خواهد پرداخت ولی مادام که آن مصارف پیش نیامده این وجه در اختیار وزارت دارایی است تا مصرفش پیش نیاید و اینکه فرمودند این مبلغ را که مانده است غیر از يك فقره که این مبلغ پنج میلیون ریال بابت مرخصخانه باشد نتخوایم بوده که علیحضرت وعده فرموده بودند از تجزیه خودشان بیردزاند چون سابقاً این مبلغ را در وزارت دارایی بود این را میتوانیم منتقل فرمودند و دیگر وامی نیست و فقیراً بجناب گزارده خواهد شد ولی مایش رو حوش بعنوان وام در حساب گزارده خواهد دیداری آن مصارفی که در نظر گرفته شده است این موضوعی بود که بنده تصور میکنم توضیح لازم بود و عرض کردم.

و اما موضوعی که بنده امروز لازم دانستم خدمت آقایان نمایندگان محترم عرض کنم این است که؛ البته آقایان نمایندگن گن بخیر اطلاع دارند که چندی است هزینه زدگنی

در این کشور بالا رفته البته بعضی از طبقات که به توانمندان اضافه هزینه را با درآمد خودشان چیران کنند در از آمد خودشان فراهم کرده اند ولی يك طبقه بود که طبقه کارگر و مزدور دولت از هر طبقه که باشند و هر طور که باشند با انحصاری بعنوان قانون استخدام کشوری مستخدم هستند با بعنوان کارگر در روز مزد که برای دولت خدمت میکنند اینها بر علیه بر علیه هوائی که در پیش بود افزایش در حقوقشان داده شده بود و مدنی بود که امور و هیئت آنها بعضی بر گزار میشد. البته آقایان برنامه دولت را ملاحظه فرموده اند پس از سوادش این بود که فورا يك افزایشی بحق مستخدمین دولت از هر طبقه دستمزد بشود و چنانچه ملاحظه میفرمایند انصاف وقتی هم در این قسمت بنده است و باینکه مدت کمی گذشته است بنده امروز لایحه راجع با افزایش حقوق کارمندان دولت را به مجلس شورای ملی تقدیم میکنم. يك چند کلمه هم در موضوع این لایحه توضیح میدهم البته شاید دولت اگر يك کشایشی در امور بود میل داشت که بیش از آنچه که امروز پیشنهاد کرده است کما بکارمندان دولت بکند ولی ملاحظه که آقایان مستحضر هستند امروز بودجه ما با بطور کتاد با زها را (با وضیعت بودجه) با اجازه برسد و شاید يك حکومت دیگری هم اگر بود همین عنوان هیچوقت حاضر نمیشد که يك لایحه باین ترتیب که بنده تقدیم کرده ام تقدیم مجلس شورای ملی بکنند ولی دولت رعایت حال مستخدمین و لازم دانسته و این لایحه را به مجلس شورای ملی تقدیم میبازد و انتظار دارد که بعد از اینکه يك کشایشی در کارشان پیدا شد با کمال جدیت بکارهای خود بیردازند و دولت این را بهر چه سرفه جوئی درش مقننی ندید و هیچ نوع تردیدی در این قسمت برایش باقی نماند و فورا این لایحه را تقدیم کرد و امید است از محل سرفه جوئی هائی که در سایر هزینه ها خواهد شد این خرج که در سال بالغ بر دو بیست میلیون ریال خواهد شد تأمین شود. در این لایحه آنچه که در نظر گرفته شده است این است که بندهم طبقات يك حداقل که زندگانی آنها را تأمین کند

پرايشان فراهم شود . باین جهت برای تمام به يك اسبند اضافه حقوق منظور شده آهائی كه بیشتر مستحق بودند برای آنها بیشتر در نظر گرفتارم و آهائى كه كمتر مستحق بودند كمتر در نظر گرفته شده است و در مقدمه لایحه هم شرحی نوشته شده است كه دولت خیال دارد در قانون استخدام كسوروى وسائر قوانین استخدامى مثل قانون استخدام نقات و استادان ودانشیاران وامثال اینهاستجدید نظر بكنند به قسمی كه در سال آینده تمام امور مستخدمین روى پایه صحیح تر و عادلانه تر قرار خواهد گرفت ولى چون وقت خیلی كم بود واحتمال بود كه خیلی زود يك مساعدنى نسبت به مستخدمین بشود مناین لایحه را تقدیم دانستم و امیدوارم اگر در بعضی جاها نسبت به بعضیها بیشتر و نسبت به بعضیها كمتر مقرر شده است دستور فرمائید كه تراوسى همانته باشد با توجه آقايان اولی نفس دفع شود .

[۶] تصویب يك فوریت لایحه تنفیص محكومین سلسله و عاقلی]

رئیس - لایحه آقاي وزیر دارائی به کمیسیون پودج رجوع میشود . لایحه تنفیص آقاي وزیر داد كسوروى چون تقاضای يك فوریت شده است خوانده میشود :

مجلس شورای ملی - برائى اجرای فرمان شاهانه و بنی برعفو و بخشودى كى محكومهای سیاسی و عاقلی مطابق قانون حمى از محكومین مشمول تخفیف و بخشودى كى واقع شده آزاد كرده اند ولى عدم دیگر با اجرای تخفیف اعطالی دربارۀ آنان استخلاص یافته اند و چون بموجب فرمت همايوى از لحاظ ابراز رأفت مخصوص و ایجاد وحدت فكرى در افراد ملت و طبلت جامعه مقرر است كه اگر قانون خاصى اهم برای دهائی زندانیان مزبور لازم باشد لایحه آن تهیه و به مجلس شورای ملی پیشنهاد شود . بنابر این مواد زیر تقدیم و با قید يك فوریت تقاضای تصویب آن میشود .

۱- ماده ۱ - بوزارت داد كسوروى اجازه داده میشود كسانى را كه بموجب بكمت و دو ماده يك و دو ماده پنج قانون

موجب ۲۳ فروردین ۱۳۱۰ و همچنین اشخاصى را كه بنام

مذكور در قسمت اول ماده ۸۱ قانون كسوروى عمومى اصلاح

شده بموجب اردی بهشت ۱۳۱۰ و كسانى را كه بنا بر مواد ۱۶۲ و ۱۶۵ قانون كسوروى عمومى و طبق بند (ب) ماده ۲۶۹ مكرر قانون كسوروى عمومى محكوم سوم خرداد ۱۳۱۳ تا تاریخ ۳۰ شهریور ۱۳۲۰ محكوم شده اند آزاد نمایند .

ماده ۲ - كسانى كه بنامشان نامبرده در ماده يك این قانون تا تاریخ سیام شهریور ۱۳۲۰ محكوم شده و هنوز حكم حكومت آنها اجرا نشده و همچنین اشخاصى كه تا تاریخ مذکور با اتهامات نامبرده تحت تعقيب هستند از اجرای مجازات و تعقيب معاف میشوند .

ماده ۳ - بموجب این قانون هیچگونه آثار جزائى به حكومت اشخاصى كه با اتهامات مذکور در ماده يك این قانون تا تاریخ ۳۰ شهریور ۱۳۲۰ محكوم شده اند مترتب نمى شود .

رئیس - آقايان كه با يك فوریت این لایحه موافقت برخیزند (اكثر قیام نكردند) تصویب شد . رجوع میشود به کمیسیون قوانین داد كسوروى . آقاي اعتبار .

اعتبار - بنده پیشنهادى عرض كرده بودم و اجازه خواسته بودم ولى چون حلالا موقعا مذاكره نیست پیشنهاد كردم كه چند دقیقه تنفس داده شود .

رئیس - يك ساعت تنفس داده میشود .

(در این موقع جلسه بعنوان نفس نعلیل و بنامه يك ساعت مجدداً تشكيل كرده شد)

رئیس - آقاي اعتبار .

اعتبار - مطالبى را كه بنده خواسته ام برسانم . بیل

داشتم آقايان وزیران هم تشریف داشته باشند جلا كه هیئت دولت تشریف ندارند و كوكول بعد هیكنم .

[۷] اعلام اسماعلى انشاء منتخبه جبهه کمیسیون]

رئیس - اسماعلى انشاء کمیسیونها كه انتخاب شده اند برمن آقايان میرسد .

مقام على ریاست مجلس شورای ملی

نتیجه آراء و نتایج در جلسه ۱۶ شهریور ۱۳۲۰ رایج با انتخاب آقايان انشاء کمیسیونهای بازده كانه معمولی

منتخبه از مجلس پرتیبی است كه دوزیر برمن رسید : کمیسیون قوانین دارائی .

عده انشاء کمیسیون ۱۸ عده آراء و مأخوذه ۹۸ .

حائزین اکثریت - آقايان : دادور - اعتبار - دكتر تاج بخش - كودرزینا - امیر بیور - مودى خراسانى - پارسا - نهارى - مودید فرامی - قنوجی - ابواب بزیدى - مجذبهائى - انصار - رفیعی - آصف - دهستانی - دوفر - پنهانى .

کمیسیون قوانین داد كسوروى

عده حاضر ۹۷ - عده انشاء کمیسیون ۱۸ نفر .

حائزین اکثریت - آقايان : ملا محمدى - جهانمى - همراز - دكتر جوان - لبقوالى - هويد احمدى - سلطانى - لادرجاى - دكتر قزلالاخ - نقابت - سزارا - رندوى - مولوى - اوحدى - دهرى - انوار - چهامى - مذهب .

کمیسیون امور خارجه

عده انشاء ۱۲ نفر - عده حاضر ۹۳

حائزین اکثریت - آقايان : انهدى - نپیل - سیمى - ناسرى - مقدم - طائى - هابید - صادق وزیرى - دكتر سیمى - تولیت - هدایت الله پالزى - نابینى - اقبال .

کمیسیون كسور

عده انشاء ۱۸ نفر - عده حاضر ۹۷ .

حائزین اکثریت - آقايان : دكتر ادهم - دكتر سیمى - دكتر ملك زاده - مودى خراسانى - كودرزینا - هدایت - صفارى - ميكرو انصار - باراجادى - هاشمى - منصف - ملاكزاده - آدای - خواجه نوری - جلالى - دكتر تاج بخش - شجاع امیر ابراهیمى - شهردست .

کمیسیون فرهنگ

عده انشاء ۱۸ عده حاضر ۹۷

حائزین اکثریت - آقايان : دكتر شهاب - دكتر سنگد - دكتر غنى - دكتر طهرى - دكتر ملك زاده - عباس مودى - دوفر - صفارى - طباطبائى - هاشمى - مستشار - روحى - آرای - ذوالفند - ترانق - فیاض - مودید ثانیى - شاهردى .

کمیسیون پیشه و هنر .

عده انشاء ۱۸ عده حاضر ۹۷

حائزین اکثریت - آقايان : دادور - ناسرى - طهرانی - فرشى - شاهردى - امامى - امتهائیان - چاپچى - منصف - محمد - كیل - جعفر امتهائى - دهستانی - امیر ابراهیمى - آزادى - صفارى - دهستانی - جلالى - پالزى .

کمیسیون كسوروى

عده انشاء ۱۲ عده حاضر ۹۳

حائزین اکثریت - آقايان : دكتر ادهم - مشار - اقبال - مذهب - شهردست - ابواب - ربكى - مرآت - استفندیارى - محبت - انصار - هدایت - مقدم .

کمیسیون راه

عده انشاء ۱۲ عده حاضر ۸۸

حائزین اکثریت - آقايان : مودید فرامى - دكتر لطفان - مشیردوانى - مخبر فرمند - مودى - طوسى - حمزهائى - تولیت - لادرجاى - دكتر شهاب - طباطبائى - ثابتنى .

کمیسیون بازر كانى

عده انشاء ۱۸ نفر - عده حاضر ۹۲

حائزین اکثریت - آقايان : نیرازى - شهابنگ - حربرى - فرشى - اردبیلی - نهارى - امامى - امتهائیان - چاپچى - كیوان - پارسا - كلزولیان - بودقیان - سزى - مهدوى - لیکور - جعفر امتهائى - پنهانى .

کمیسیون نظام

عده انشاء ۶ - عده حاضر ۸۸

حائزین اکثریت - آقايان : امتهائى كنگه - آصف - مقدم - محمد - كیل - مشار - ترانق .

کمیسیون پست و تلگراف

عده انشاء ۶ - عده حاضر ۸۸

حائزین اکثریت - آقايان : مخبر فرمند - منصف - نپیل - سیمى - ربكى - ساكنتیان - فریادى .

رئیس - لعنا میشود آقايان انشاء کمیسیونها زود تر هیئت و لیسه خودشان را انتخاب كنند كه بتوانند مشغول كار شوند . آقاي دكتر ملك زادم :

دکتر ملک زاده - بنده عرضی ندارم .

رئیس - آقای سزاوار :

سزاوار - بنده يك عراض داشتم كه مفضی بود با حضور
بمابندگان دولت عرض كنم باشد تا موقعی كه حضور
داشته باشند .

رئیس - آقای انوار .

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است - ختم جلسه

[۸ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - بنده تصور می‌کردم جلسات را كه عصر همین
كرده ايم كارها بهتر انجام میشود چون دنباله جلسات غالباً
به شب می‌كشد بیشتر اسباب زحمت آقایان فراهم میشود لذا
جلسه آینده را روز يكشنبه سه ساعت بفاصله نمايد. قرار می‌دهيم
(صحیح است) دستور هم توابیح موجوده .

(مجلس هفت ساعت و ربع بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری